

LETNO VSEBINSKO POROČILO

gajst.

INŠTITUT GAJST, ZAVOD RAZISKOVALNI INŠTITUT ZA DIPLOMATSKO
IZOBRAŽEVANJE, LJUBLJANA

2025

VSEBINA

SPLOŠNI DEL	3
1. PREDSTAVITEV.....	3
2. POSLANSTVO IN RAZVOJ.....	4
OSNOVNA OPREDELITEV POSLANSTVA.....	4
RAZVOJ V LETU 2025.....	4
3. DOSEŽKI.....	7
4. POSAMEZNA PODROČJA DELOVANJA IN PROJEKTI.....	9
1. RAZISKOVANJE IN PUBLIKACIJE.....	9
2. IZOBRAŽEVANJE.....	11
3. INFORMIRANJE.....	15
4. PROMOCIJA AKTIVNOSTI, SODELOVANJE NA KONFERENCAH IN MEDNARODNO SODELOVANJE.....	16
ZAKLJUČNI DEL	17
ZAPIS PRIPRAVE POROČILA.....	17

SPLOŠNI DEL

1. PREDSTAVITEV

Izkaznica

Ime: Inštitut Gajst, zavod raziskovalni inštitut za diplomatsko izobraževanje, Ljubljana

Skrajšano ime: Inštitut Gajst

Pravnoorganizacijska oblika: Zavod

Naslov: Ulica Jana Husa 37, 1000 Ljubljana, Slovenija

E-pošta: institut.gajst@gmail.com

Spletna stran: <https://gajst.org/>

Druge spletne strani: www.instagram.com/gajst.institut (Instagram)

Matična številka: 9308253000

Davčna številka: 76800482

Transakcijski račun: SI56 0284 3026 4606 771

Datum ustanovitve: 24.1. 2023

Datum vpisa v sodni register: 25. 1. 2023

Začetni kapital: 1500 EUR

Ustanovitelj: Luka Pečar Pahor, Tatjana Pečar

Direktor: Anej Bevk Peternej

Zaposleni: Zavod posluje brez zaposlenih.

Svet zavoda:

Predsednik sveta zavoda: Urban Culletto (predstavnik zainteresirane javnosti)

Člana sveta zavoda: Uliana Chebotarenko (predstavnica ustanovitelja), Marko Čadež Mačkić (predstavnik ustanovitelja namesto predstavnice delavcev)

Strokovni svet:

Sestava strokovnega sveta zavoda je v nastajanju.

Članstvo:

Zavod nima članstva.

Sodelavci:

Sodelovanje pri dejavnostih inštituta je prostovoljne narave. Sodelavci inštituta so študenti in mladi profesionalci s področja pedagogike, andragogike, prava, mednarodnih odnosov in diplomacije.

2. POSLANSTVO IN RAZVOJ

OSNOVNA OPREDELITEV POSLANSTVA

Inštitut Gajst je zasebna, neprofitna, strokovna organizacija, ki deluje na podlagi Zakona o Zavodih, v skladu z Deklaracijo o zunanji politiki (DeZPRS-1)¹ in v skladu s temeljnimi usmeritvami, določenimi v strategiji zunanje politike Republike Slovenije (2021 in 2024). Tako Deklaracija kot Strategija prepoznavata pomen nevladnih organizacij pri doseganju ciljev zunanje politike Republike Slovenije. Kultura zunanje politike je v strateških dokumentih izpostavljena kot osnova za celostno doseganje temeljnih zunanjepolitičnih ciljev, nacionalnega soglasja in sprave. Pri delovanju, kjer si prizadevamo za dvig kulture diplomacije in zunanje politike v Republiki Sloveniji in regiji, nas vodi spoštovanje ustavnih določil, načela in vrednote Evropske unije in spoštovanje človekovih pravic. Inštitut svoje poslanstvo uresničuje z vero v pomen izobraževanja predvsem na osnovnošolski in srednješolski stopnji kot temeljnim procesom oblikovanja individualne diplomatske subjektivnosti; kapacitete in avtoritete za odgovorno, trajnostno in miroljubno predstavljanje skupnosti.

RAZVOJ V LETU 2025

Tretje leto delovanja Inštituta je zaznamovala dodatna diverzifikacija aktivnosti, s čimer smo potrdili zmožnosti strokovnega razvoja, organizacijske rasti ter uspešnega odzivanja na aktualne družbene in mednarodne izzive. V preteklem letu smo potrdili svoj položaj in doseg kot ena izmed najbolj relevantnih organizacij na področju promocije in izobraževanja o zunanji politiki, diplomaciji in mednarodnih odnosih. Inštitut je v zadnjem letu prešel iz svojega začetnega obdobja, ki sta ga zaznamovala učenje in privajanje na nevladniško delo. Danes lahko s strokovno in korektno ekipo, na čelu z novim vodstvom, s ponosom gledamo na preteklo leto in opravljeno delo.

Inštitut je poleg povečanja prihodkov s projektnim delom ter promocijskimi materiali, kot so majice in puloverji, dodatno okrepil svoj status in prepoznavnost. Med pomembnejšimi dosežki velja izpostaviti izdajo knjige »*Tvoj vodič v karierno diplomacijo*« ter pripravo druge sezone grafičnega projekta *Vrtljak vrednot*, ki smo ga v sodelovanju s Cirilom Horjakom razvili kot obliko političnega eseja; grafika je bila natisnjena tudi na 150 majicah. Skozi vse leto smo bili neprekinjeno prisotni tudi na družbenih omrežjih z rednimi vsebinskimi objavami, ki so povzemale dogajanje v mednarodni skupnosti.

V zadnjem letu smo delovanje inštituta razdelili na tri konkretne stebre: izobraževalni, komunikacijski in raziskovalni.

Na področju izvajanja delavnic sicer nismo povečali števila izvajanja delavnic na račun drugih prioritetnih ciljev vezanih na konkreten projekte. Vselej smo v letu 2020 izvedli 22 delavnic po srednjih šolah in gimnazijah, večinoma naši stalni delavnici; Picasso in Konflikt, in Konzulara 1-0-1. V sklopu projekta z Blejskim strateškim

¹ Dostopna na: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=DEKL37>

forumom pripravili edinstveno delavnico: POLITIKA POSTAJA VIRALNA: kako komunicirati v dobi algoritmov? Posebej ponosni smo na dejstvo, da smo dve delavnici Picasso in Konflikt letos izvedli tudi na Evropskem mladinskem dogodku za mlade, kar je inštitutu dvignilo mednarodni ugled. Čeprav smo v preteklem letu izvedli manj delavnic, smo ohranili stalne partnerske šole, v letu 2026 pa upamo ponovno nadgraditi to številko.

Komunikacijski steber je v letu 2025 zaznamovalo posebno stanje v mednarodni skupnosti, ki je v vse bolj negotovem svetu zahtevalo dodaten angažma in vestnost pri ozaveščanju aktualnega dogajanja. V ta namen smo še dodatno okrepili vsebinske povzetke, hkrati pa poskrbeli, da so teksti napisani v mladim razumljivem in zabaven načinu. Okrepili smo tudi avdiovizualne vsebine, s posebnim poudarkom na razlage mednarodnih dogodkov po principu Get Ready With Me (GRWM). Zlasti odmeven je bil tudi naš odziv na izjave bivšega predsednika Pahorja glede dogajanja v Gazi, hkrati pa smo našo platformo uporabili za deljenje bolj poglobljenih tekstov na izbrane teme.

V preteklem letu smo posebej okrepili raziskovalno dejavnost preko projekta Rules Based Order v sodelovanju z Blejskim strateškim forumom za mlade ob finančni podpori Ministrstva za obrambo. Projekt je vključeval raziskavo v različnih pogovornih formatih z mladimi o stanju na pravilih utemeljenega mednarodnega reda. Te uvide smo nato pretvorili v celodnevno delavnico na Blejskem strateškem forumu za mlade. V nadaljevanju smo te vsebine prevedli v dva krajša Youtube izobraževalna videoposnetka. Žal, so nam tehnične in časovne omejitve preprečile izvesti projekt v celoti kot prvotno zastavljeno, vseeno pa smo izjemno ponosni na obseg in kvaliteto opravljenega dela. Poročilo projekta je v nastajanju.

Kadrovsko sliko je v preteklem obdobju zaznamovala predvsem menjava vodstva inštituta, ki ji je sledila okrepitev z novimi člani ter odhod nekaterih dosedanjih sodelavcev. Odhod nekdanjega direktorja na daljše diplomatsko delovno mesto je zahteval imenovanje novega direktorja za zagotavljanje nemotenega nadaljnjega delovanja zavoda. Odhajajoči direktor je za svojega naslednika predlagal dalj sodelujočega sodelavca ter člana sveta zavoda, Aneja Bevka Peternelja. Svet zavoda je v sestavi Urban Culetto, Uliana Chebotarenko in Marko Čadež Mačkič na junijski seji imenovanje soglasno potrdil. Odhod nekaterih članov zaradi različnih življenjskih okoliščin je ustvaril prostor za nove okrepitve. Oktobra 2025 so se inštitutu pridružile štiri nove sodelavke, od katerih tri sodelovanje nadaljujejo tudi v letu 2026.

Naše delo in strokovnost potrjuje širok krog partnerjev iz javnega, izobraževalnega in institucionalnega okolja, tako na nacionalni kot evropski ravni. Posebej cenimo sodelovanje z: Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve, Ministrstvom za obrambo, Pisarno Evropskega parlamenta v Sloveniji, Blejski strateški forum, Prijatelji Zahodnega Balkana in Center za evropsko prihodnost ter s številnimi slovenskimi srednjimi šolami in gimnazijami. Pomemben del našega delovanja predstavljajo tudi sodelovanja z uglednimi posamezniki in posamezniki, ki so kot

gostje sodelovali v našem podkastu Naivni duh ali pa so na druge načine prispevali k uresničevanju naših projektov. Poseben dosežek in pomembno priznanje našemu delu predstavlja samostojno uspešna **prijava na Evropski mladinski dogodek, v okviru katere smo izvedli dve delavnici.**

Leto 2025 je tako gradilo na temeljih prejšnjih dveh let, predvsem pa se je vodenje in operativno delovanje Inštituta v preteklem letu preneslo iz posameznikov, ki bodisi vstopajo ali so že vstopili v profesionalno delovno okolje na predvsem študente, ki udejstvovanje v inštitutu počnejo na prostovoljni ravni. Take dinamika seveda prinaša tako prednosti kot slabosti, vendar smo s svojim delom dokazali, da lahko delujemo kot enakovreden sogovornik med našimi nevladnimi in vladnimi partnerskimi organizacijami. Sedaj nedvomno predstavljamo tudi sestavni del prostora, diskurza in dela zunanje politike v Sloveniji.

3. DOSEŽKI

V letu 2025 nam je uspelo:

- Teme diplomacije in zunanje politike še bolj **približati mladim na njim razumljiv in zanimiv način**;
- **Udeležiti se Evropskega mladinskega dogodka (EYE)**, ki je potekal v stavbi Evropskega parlamenta v Strasbourgu in se ga je udeležilo približno 9000 ljudi iz 160 različnih držav in na njem izvesti dve delavnici »Picasso in konflikt« za približno 80 udeležencev.
- **Z delavnico »POLITIKA POSTAJA VIRALNA: Kako komunicirati v dobi algoritmov?«** udeležencem Blejskega strateškega foruma za mlade, ki se ga je udeležilo več kot 45 mladih iz 30 držav, predstaviti koncept populističnega komuniciranja ter kako ga je mogoče uporabiti za komuniciranje liberalnih vrednot.
- **Na Blejskem strateškem forumu sodelovati kot inovativna komunikacijska ekipa**, ki je prek družbenih omrežij nagovarjala mlado občinstvo.
- **Izvesti projekt RBO**, ki je vključeval raziskavo odnosa mladih v Sloveniji do liberalnih vrednot in liberalnega svetovnega reda, izsledke raziskave predstaviti na Blejskem strateškem forumu za mlade ter na podlagi ugotovitev pripraviti izobraževalne videoposnetke na platformi YouTube.
- **Predstaviti delo inštituta na Global Young Leaders Dialogue v Pekingu** (november) ter spregovoriti o poslanstvu inštituta na panelu s petimi veleposlaniki na Kitajskem, vključno z vodjo delegacije EU na Kitajskem ter drugimi priznanimi predstavniki institucij in akademske sfere.
- **Sodelovati na Regional Conference of Social Science Students – Diplomatic and Political Issues in International Relations v Zagrebu**, kjer smo udeležencem predstavili teoretične osnove inštituta in njegov namen.
- **Izdati knjigo »Tvoj vodič v karierno diplomacijo«**, namenjeno celostnemu prikazu procesa vstopa v diplomatski servis Republike Slovenije.
- **Izvesti javno predstavitev knjige »Tvoj vodič v karierno diplomacijo« na ljubljanski Pravni fakulteti**, ki se je je udeležilo skoraj 100 študentov.
- **Izvesti videointervjuje za družbena omrežja s prepoznavnimi osebnostmi**, vključno z visokim komisarjem za človekove pravice Völkerjem Türkcom, evropsko komisarko za širitev Marto Kos, predsednikom Vlade Republike Slovenije dr. Robertom Golobom ter ministrico za zunanje in evropske zadeve Tanjo Fajon idr.
- **V sklopu Evropske prestolnice kulture s podporo Pisarne Evropskega parlamenta izvesti štiri delavnice »Picasso in konflikt« v Novi Gorici**.
- **Na srednjih šolah in gimnazijah izvesti 13 delavnic »Picasso in konflikt«**, ki na multidisciplinaren način obravnavajo različne vidike mednarodnih oboroženih spopadov.

- **Na srednjih šolah in gimnazijah izvesti 8 delavnic »Konzulara 1-0-1«**, ki predstavljajo konzularno delo in udeležence pripravijo na varno potovanje v tujino.
- **Posneti 5 epizod »Naivni duh«**, prvega podkasta v Sloveniji, posvečenega izključno diplomaciji in prilagojenega mlajšemu, nestrokovnemu občinstvu.
- **Posneti 4 epizode »FISHBOWL POD«** v okviru projekta RBO z Blejskim strateškim forumom za mlade, z mladimi v Sloveniji in udeleženci foruma.
- **Objaviti 52 digitalnih pregledov tedenskega dogajanja v mednarodni skupnosti (S7).**
- **Vzpostaviti močno digitalno prisotnost na omrežju Instagram, ki služi kot glavna informacijska točka za našo ciljno publiko.** Profil je na posameznih točkah skozi leto dosegel več kot 300.000 interakcij. Leto 2025 smo zaključili z nekaj več kot 2.500 sledilci ter 562 objavami (od tega 203 v letu 2024).
- **Nadgraditi spletno mesto <https://gajst.org/>.**
- **Pripraviti stojnico ob sprejemu brucev 1. oktobra**, s katero smo promovirali delo inštituta.
- **Skupaj s Prešernovim nagrajencem Cirilom Horjakom oblikovati majico »Rollercoaster of Values«**, ki predstavlja ideološki obrat lanskoletne izdaje. Ob izidu smo pripravili tudi spremljevalno komunikacijsko kampanjo.
- **Obeležiti drugo leto delovanja v Kavarni Moderna**, ki je vključevalo razpravo z veleposlanikom Milanom Jazbecem in Sabino Stadler ter diplomatom in takratnim direktorjem inštituta Luko Pečarjem Pahorjem, predavanje Mirana Moharja in Boruta Vogelnika o državi NSK ter ogled originalnega videoposnetka Inštituta Gajst »Absurdity Conformism«.
- **Ob obisku posebne poročevalke Združenih narodov za okupirana palestinska ozemlja Francesce Albanese postaviti pop-up umetniško delo** pred Slovensko filharmonijo, ki je ozaveščalo o dogajanju na Bližnjem vzhodu.
- **Prek družbenih omrežij se odzvati na aktualne dogodke z vidika mednarodnega prava**, med drugim na vojno v Ukrajini, razmere na Bližnjem vzhodu, napade na slovensko manjšino ter vprašanja, povezana z delovanjem mednarodnih sodišč.

4. POSAMEZNA PODROČJA DELOVANJA IN PROJEKTI

1. RAZISKOVANJE IN PUBLIKACIJE

Samostojno raziskovanje na področju diplomatskega izobraževanja v Republiki Sloveniji je ena izmed temeljnih dejavnosti in poslanstvo Inštituta Gajst. Primarni namen raziskovalnih dejavnosti Inštituta je na podlagi raziskav predlagati praktične spremembe na področju izobraževalnih procesov, tako iz vsebinskega kot tudi iz didaktičnega vidika. Cilj raziskovalnih dejavnosti je torej v izobraževanje na prvi in drugi stopnji (osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje) vključiti teme iz diplomacije, zunanje politike in mednarodnih odnosov. To dejavnost smo v letu 2023 primarno uresničevali s pripravo **osnutka poročila o vključenosti diplomatskega izobraževanja v učne načrte v osnovnih šolah in gimnazijah ter predlogih za dopolnitev učnih načrtov v osnovnih in srednjih šolah z vsebinami s področja mednarodnih odnosov, zunanje politike in diplomacije.**

V letu 2024 smo se poleg naše primarne dejavnosti posvetili še raziskovanju na drugih področjih, kot sta udeležba na evropskih volitvah in obravnavanje izraelsko-palestinskega konflikta v izraelskih in palestinskih šolah.

Leto 2025 smo posvetili dveh večjim projektom - prvi je bil raziskovalni projekt v sodelovanju z Blejskim strateškim forumom za mlade: Rules based order, drugi pa publikacije knjige Tvoj vodič v karierno diplomacijo v nakladi 150 izvodov.

Izpostavljamo:

- ☐ **Raziskovalni projekt v sodelovanju z Blejskim strateškim forumom za mlade: Rules based order**

Inštitut je v letu 2025 izvedel svoj doslej najobsežnejši raziskovalni projekt. Ta je potekal v času od julija do avgusta v okviru priprav na sodelovanje na Blejskem strateškem forumu za mlade, katerega letošnje osrednje vodilo je bilo »What Values« oziroma povezava med vrednotami in svetovno politiko. **Z uporabo različnih raziskovalnih metod; uličnih intervjujev, fishbowl podkastov, fokusnih skupin ter analize učnih načrtov, smo želeli pridobiti celosten vpogled v razmišljanje mladih (18–27 let) v Sloveniji o raziskovalnem vprašanju osredotočeno na odnos mladih do svetovnega reda, utemeljenega na pravilih, ter katere vrednote ta odnos oblikujejo.**

Začeli smo z **analizo učnih načrtov v srednjih šolah**, kar je predstavljalo naše metodološko izhodišče. Konkretno smo raziskovali, kako so teme povezane z mednarodnimi organizacijami, kot temeljni gradniki svetovnega reda, predstavljene v izobraževalnem procesu. Teme, kot so demokracija, človekove pravice, svoboda

izražanja in vladavina prava, so v učnih načrtih sicer jasno poudarjene, vendar pogosto ostajajo na ravni abstraktnih vrednot, brez jasne povezave z aktualnim mednarodnim okoljem. Mednarodne organizacije, kot so Evropska unija, NATO in Organizacija združenih narodov, so sicer vključene v vsebine, vendar ne sistematično in ne v enakem obsegu, včasih le posredno ali zgolj okvirno. Tak pristop omejuje možnosti za celovito razumevanje njihove vloge pri zagotavljanju varnosti, stabilnosti in mednarodnega sodelovanja. Posledično učenci in dijaki razvijejo delno in razdrobljeno predstavo o delovanju teh struktur, brez poglobljenega razumevanja pomena aktivnega članstva Slovenije ter širših procesov, ki oblikujejo sodobni svetovni red.

Raziskavo smo nadaljevali z različnimi oblikami pogovorov: uličnimi intervjuji z naključno izbranimi mladimi, fokusnimi skupinami ter skupinskimi »fishbowl« podkasti, s katerimi smo želeli preveriti dejansko stanje na terenu. Pripravili smo tri javno objavljene podkaste, izvedli dve fokusni skupini in pripravili dva videoposnetka za družbena omrežja. Žal so nam logistične težave preprečile izvedbo dodatnega videoposnetka in še ene fokusne skupine.

Raziskavo smo vsebinsko razdelili na tri medsebojno prekrivajoče se sklope, povezane z vrednotami in področji delovanja mednarodnih organizacij: multilateralno upravljanje, varnostno komponento in ekonomske odnose. Preliminarni izsledki, ki smo jih tudi javno predstavili, so potrdili, da med mladimi obstaja opazna razlika med pričakovanim znanjem, ki naj bi ga pridobili v času izobraževanja, in njihovim dejanskim poznavanjem obravnavanih tematik.

Tri mesece dela smo sklenili z **udeležbo na Blejskem strateškem forumu za mlade**, kjer smo predstavili naš projekt in ključne ugotovitve. Tam smo izvedli tudi krajšo, vsebinsko primerljivo raziskavo med udeleženci (tri fokusne skupine in skupinski podkast) ter delavnico o političnem komuniciranju.

Skozi projekt smo izpostavili nekatere sistemske pomanjkljivosti, ki pomembno vplivajo na odnos mladih do obravnavanih tem. Kot enega izmed možnih odgovorov na upad zaupanja mladih v mednarodni red, ki temelji na pravilih, smo **nato v delavnici Politika postane viralna: Kako komunicirati v dobi algoritmov ponudili razmislek o drugačnem pristopu k političnemu komuniciranju** - uporabi bolj neposrednih, mobilizacijskih prijemov, značilnih za populistične metode, vendar z vsebino, ki ostaja trdno zasidrana v liberalnih demokratičnih vrednotah.

Na podlagi celotnega projekta smo nato pripravili dva krajša izobraževalna videoposnetka, ki sta dostopna na našem Youtube kanalu. Prvi naslavlja temo svetovnega liberalnega reda, drugi pa multilateralizem. Skupno imata videoposnetka več kot 400 ogledov.

Končno poročilo projekta je še v pripravi.

□ **Knjiga Tvoj vodič v karierno diplomacijo**

V nadaljevanju izvajanja temeljnega poslanstva Inštituta Gajst, ki poleg ozaveščanja mladih o zunanjepolitičnih temah, stremi tudi k izobraževanju naslednje generacije diplomatov je v avtorstvu Luke Pečarja Pahorja Inštitut izdalo knjig ***Tvoj vodič v karierno diplomacijo***. Knjiga služi kot celosten pregled postopka vstopa v profesionalni diplomatski servis Republike Slovenije ter tako pokriva poglavja od prijave na preizkusni testa za vstop v diplomatsko službo do imenovanja v prvi diplomatski naziv. Knjiga vsebuje tudi praktične napotke in izkušnje avtorja teksta, ki je sam tudi opravil isti postopek in sedaj že opravlja diplomatski poklic. Knjiga je hkrati tudi opremljena z grafikami redkih slovenskih rož ter poezijami slovenskim pesnic in pesnikov.

V sklopu izdaje knjige smo v sodelovanju s Pravno pando in Evropsko pravno fakulteto organizirali javno predstavitev knjige na ljubljanski Pravni fakulteti, katero se je udeležilo skoraj 100 ljudi.

2. IZOBRAŽEVANJE

Izobraževanje, kjer se Inštitut Gajst postavi v pedagoško vlogo, je druga temeljna aktivnost našega zavoda. V tem letu smo za namen doseganja tega cilja izvedli **21 delavnic na srednjih šolah in gimnazijah**. Med digitalnimi vsebinami izstopa **podkast Inštituta »Naivni Duh«**, ki je dostopen na vseh streaming (pretočnih) platformah. **Leto 2025 sta zaznamovala predvsem udeležba in izvedba delavnice Picasso in Konflikt na Evropskem mladinskem dogodku (EYE) ter priprava nove originalne delavnice POLITIKA POSTAJA VIRALNA: kako komunicirati v dobi algoritmov?**

Izpostavljamo:

□ **Delavnica POLITIKA POSTAJA VIRALNA: kako komunicirati v dobi algoritmov?**

Kot že omenjeno v točki 4.1. smo letos na Blejskem strateškem forumu za mlade pripravili originalno delavnico o političnem komuniciranju.

Opis delavnice:

Delavnica izhaja iz predpostavke, da zaupanje v mednarodni red pod vplivom vojn, podnebne krize in zaznane učinkovitosti institucij – zlasti med mladimi – upada. Del razlogov lahko pripišemo tudi vsebinski pokritosti teh tematik v izobraževalnem procesu, vendar **mladi danes vse pogostejše informacije o aktualnih družbenih**

vprašanjih pridobivajo na družbenih omrežjih. V tem kontekstu se povečuje tudi priljubljenost populističnih vsebin in akterjev, ki kompleksne teme predstavljajo na enostaven, čustveno nabit način. Z delavnico smo zato želeli osvetliti pristope, kako lahko z inovativnim komuniciranjem liberalne vrednote ponovno postanejo mladim relevantne in privlačne.

Na Inštitutu Gajst populizem razumemo predvsem kot komunikacijski fenomen, zato smo udeležencem predstavili analizo načinov, kako se populistična sporočila učinkovito širijo po družbenih omrežjih, ter razpravljali o tem, kako lahko podobne komunikacijske tehnike – brez vsebinskega poenostavljanja – uporabimo za krepitev vrednot svobode, enakosti in sodelovanja.

V praktičnem delu so **udeleženci spoznali osnovna orodja in pristope za oblikovanje kratkih video vsebin,** prilagojenih logiki algoritmičnih platform in navadam mlajših občinstev. S pomočjo vodene vaje so zasnovali in ustvarili lasten kratek video, v katerem so zagovarjali enega izmed stebrov liberalnega mednarodnega reda ali institucij, ki ga podpirajo.

Delavnica se je zaključila s skupnim ogledom videov in analizo.

Trajanje delavnice: 120 minut

Digitalna komponenta: Vsebino in utrinke iz delavnic smo delili na naših socialnih omrežjih.

☐ **Delavnice o različnih vidikih mednarodnih oboroženih spopadov
»Picasso in konflikt«**

V koledarskem letu 2025 je Inštitut izvedel **13 delavnic »Picasso in konflikt«**, katerih namen je dijake na podlagi aktualnih konfliktov v mednarodni skupnosti seznaniti z različnimi vidiki mednarodnih in notranjih oboroženih spopadov. V letu 2025 smo nadaljevali z izvajanjem delavnic po ceni 75 eur na delavnico.

Delavnice smo izvajali na naslednjih izobraževalnih ustanovah: Gimnazija Kranj (3), Gimnazija Nova Gorica (4), Gimnazija in Srednja Šola Kamnik (4) Evropski mladinski dogodek (2).

Opis delavnice:

Vojne, mednarodni in notranji oboroženi konflikti so kompleksni pojavi, ki se v sklopu srednješolskega izobraževanja večinoma le površinsko obravnavajo. To še ne pomeni, da je razumevanje konfliktov pogojeno s poznavanjem kompleksnih analitičnih okvirov in teorij. V delavnici si pri analizi poljubnih aktualnih in preteklih konfliktov pomagamo s Picassovo Guernico – eno najbolj znanih slik 20. stoletja. **Udeleženci so na podlagi razumevanja umetniškega dela analizirali vojaške,**

medijske, civilne, humanitarne in diplomatske vidike konfliktov. Poleg spoznavanja omenjenih vidikov konflikta, udeleženci na podlagi izbranega konflikta skupaj oblikujejo svojo abstrakcijo Picassove Guernice, ki služi kot končni izdelek delavnice. Letos smo se pri izvedbah delavnic osredotočili na dva aktualna konflikta: **vojno v Ukrajini in vojno med Izraelom in Hamasom (Konflikt na Bližnjem vzhodu).**

Trajanje delavnice: 120 minut

Digitalna komponenta: Večini delavnic je sledila delitev končnega izdelka delavnice na družbenem omrežju Instagram.

□ **Delavnica o konzularnem izobraževanju „KONZULARA 1-0-1“**

Inštitut je v drugem letu svojega delovanja svojemu paradnemu konju med delavnicami Picasso in konflikt **dodal še drugo delavnico, ki se dotika tematik, povezanih s konzularnim delom in varnim potovanjem v tujino.** Zavedamo se namreč, da s(m)o mladi danes vse bolj mobilni in globalni ter da se danes potuje precej več in precej dlje, kot pa je to bilo značilno za generacijo staršev ali starih staršev današnjih srednješolcev. Tako je nastala med dijaki in profesorji zelo dobro sprejeta delavnica Konzulara 1-0-1. **V letu 2025 smo izvedli 8 delavnic.**

Delavnice smo izvajali na naslednjih izobraževalnih ustanovah Srednja medijska in grafična šola v Ljubljani (1) in Vegova gimnazija Ljubljana (7).

Opis delavnice:

Aktivno državljanstvo se ne zaključí, ko prečkamo državne meje, odpotujemo ali pa se preselimo v tujino. **Pri delavnici »Konzulara 1-0-1« se posvečamo dvem vidikom konzularnega poslovanja, v stik s katerim bodo potencialno prišli slovenski državljani v tujini.** V prvem delu delavnice se srečamo s konzularnim delom na splošno, ter obdelamo osnovne primere srečanj s konzularnim svetom in jih podkrepimo z anekdotami in primeri iz prakse. Neke vrste gre v prvem delu za pomoč, kako se odzvati ob morebitnih nezgodah in drugih nevšečnostih, ki se nam lahko pripetijo v tujini. V drugem delu na kratko še obravnavamo primere konzularnih zadev, ki jih srečamo v primeru srednjeročnega ali dolgoročnega življenja v tujini (prijava začasnega prebivališča, volitve v tujini itd.). Delavnica dijake pripravi na varno in zanesljivo rabo pravic v tujini.

Trajanje delavnice: 90 minut

□ Digitalno izobraževanje: Pojmovnik

V Inštitutu smo digitalno platformo Instagram izkoristili tudi za deljenje izobraževalnih vsebin. Med rubrikami izstopa t.i. **»pojmovnik«, kjer v Inštitutu pripravljamo obrazložitve določenih pojmov, ki se pogosto pojavljajo v medijih in diplomatskem diskurzu.** V letu 2025 smo zavoljo doseganja cilja izobraževanja prek digitalnih platform v obliki instagram objave sledilcem posredovali razlage naslednjih konceptov:

1. Strategija zunanje politike Republike Slovenije
2. Mestna Diplomacija
3. Mednarodna organizacija dela
4. Evrovizija
5. Okvirna konvencija za varstvu manjšin
6. Svet za človekove pravice
7. Pariški podnebni sporazum
8. Splošna deklaracija o človekovih pravicah
9. Ameriška strategija za nacionalno varnost

□ Podkast Naivni Duh

Naivni Duh je prvi slovenski podkast za mlade, namenjen izključno temam diplomacije, zunanje politike in mednarodnih odnosov. Voditeljaod zadnje Meta Štuhec in Andraž Kos se z izkušenimi gosti pogovarja o njihovih izkušnjah na področju diplomacije, mednarodnih odnosov in zunanje politike in se pri tem osredotoča na aktualno dogajanje v mednarodni skupnosti ter dalj trajajoče procese, ki oblikujejo trenutno mednarodno krajino. Podkast izhaja enkrat mesečno, objavljen je na strežnikih vseh streaming storitev (kot so na primer Spotify, Apple podcasts in Buzzsprout). Podkast je brezplačen.²

Na podkastu smo v drugi sezoni gostili ljudi iz diplomatske prakse, novinarje, profesorje, politike in mlade udeležence Blejskega strateškega foruma. V drugi sezoni so se z Borisom, Meto in Andražem pogovarjali:

1. **Titi Habicht**, mladinska podnebna delegatka Slovenije;
2. **Dr. Anže Logar**, bivši minister za zunanje zadeve, predsednik stranke Demokrati;
3. **Victoria Harrison**, veleposlanica Združenega Kraljestva v Republiki Sloveniji;
4. **Borut Sajovic**, minister za obrambo RS;
5. **Fabienne Runyo**, veleposlanica Francoske Republike v Republiki Sloveniji

² Podkast je dostopen na:

<https://open.spotify.com/show/4uQtrYcvx3x56o48G7e9KI?si=d004398becfd43ed>

Po podatkih različnih ponudnikov je posamezne epizode podkasta poslušalo več kot 1000 oseb. V letu 2026 smo s podkastom nadaljevali. Prvi gost tretje sezone je bil večkratni predsednik vlade in predsednik stranke SDS Janez Janša.

3. INFORMIRANJE

Ena izmed osrednjih aktivnosti Inštituta je komuniciranje informativnih mednarodnih vsebin na družbenem omrežju Instagram. Ciljna publika Inštituta so predvsem mladi (dijaki, študenti tudi mladi profesionalci), ki digitalne vsebine konzumirajo prek družbenih omrežjih. **Naša prisotnost na družbenem omrežju Instagram je tako osrednjega pomena za komuniciranje s ciljno publiko.** V ta namen Inštitut tedensko objavlja povzetke mednarodnega političnega dogajanja v rubriki S7, priložnosti za sodelovanje dijakov v različnih projektih Ministrstva za zunanje in evropske zadeve, in opozarja na dogodke, ki na slovensko zunanjo politiko pomembno vplivajo.

Izpostavljamo:

☐ **S7: Tedensko poročanje o razvoju dogodkov v mednarodni skupnosti**

»S7« ali »Sedemka« je tedenska rubrika Inštituta Gajst, kjer vsako nedeljo objavimo povzetek najpomembnejših mednarodnih dogodkov prejšnjega tedna. Vsak teden se osredotočimo na sedem novic, ki jih za našo ciljno publiko ustrezno poenostavimo in kontekstualiziramo v širše dogajanje v mednarodni skupnosti. Pri tem uporabljamo za naš Inštitut značilno »gajstovščino«, mešanico strokovnih izrazov in slenga, s katero se poskušamo približati naši ciljni publiko. **V letu 2025 smo objavili 52 povzetkov (vsak teden leta) mednarodnega dogajanja.**

Naše neprekinjeno tedensko povzemanje mednarodnega dogajanja na družbenem omrežju Instagram je v slovensko govorečem prostoru edinstveno. S tem Inštitut pripomore tudi k opismevanju mladih na strokovnem področju in razvoju slovenskega strokovnega jezika na tem področju. Naše objave pogosto delijo tudi zunanjepolitični odločevalci.

☐ **»Rollercoaster of Values«**

V letu 2024 smo pripravili majice »EU je ringlšpil«, ki so predstavljale splošen odraz politične klime v Evropi in so nastale v okviru projekta s Pisarno Evropskega parlamenta. Leto 2025 je prineslo ideološki obrat, ki smo ga želeli prikazati tudi v novi izdaji majic. Te so ponovno nastale v sodelovanju z enim najbolj prepoznavnih slovenskih karikaturistov in striparjev, Cirilom Horjakom.

Nova majica »Rollercoaster of Values« predstavlja nasprotje prejšnje izdaje, kar je razvidno iz simbolike, upodobljene na sprednji in zadnji strani. **Grafika namreč vključuje predstavnike sodobnega konservativnega gibanja** – med drugim ameriškega predsednika, nemškega kanclerja, italijansko premierko in druge politične voditelje. V središče motiva je ponovno postavljena ikonografija vrtiljaka, ki tokrat deluje kot metafora vrednostnega preobrata.

Majice smo v nakladi 150 komadov razdelili udeležencem raziskovalnega projekta Rules-based order, udeležencem Blejskega strateškega foruma za mlade, na voljo pa je bila tudi za nakup po ceni 25,00 EUR.

4. PROMOCIJA AKTIVNOSTI, SODELOVANJE NA KONFERENCAH IN MEDNARODNO SODELOVANJE

Inštitut poleg raziskovalne, komunikacijske in izobraževalne dejavnosti svoje delo predstavlja tudi preko udeležbe na raznih dogodkih in konferencah. V letu 2025 smo bili na tem področju bolj aktivni kot v prejšnjih letih. Ponovno smo bili priostni na konferenci Prijateljev Zahodnega Balkana, hkrati pa smo se udeležili Evropskega mladinskega dogodka za mlade, Global Young Leaders Dialogue in Regional Conference of Social Science Students – Diplomatic and Political Issues in International Relations.

Izpostavljamo:

□ Sodelovanje na Global Young Leaders Dialogue v Peking

Novembra 2025 se je predstavnik Inštituta udeležil mednarodne konference **Global Young Leaders Dialogue, ki je združevala preko 30 mladih iz več kot 15 različnih držav**. Konferenca je potekala v organizaciji Center for China Globalisation, ki je eden izmed najbolj mednarodno prepoznavnih *think-tankov* na Kitajskem. **Na drugem delu konference smo na odmevni uvodni panelni razpravi z naslovom *Global Governance and UN: 80 Years – New Initiatives and Advancements* predstavili delo in poslanstvo inštituta**. Na razpravi so sodelovali rezidenčni veleposlaniki na Kitajskem (EU, Nemčija, Turčija, Pakistan, Belgija), priznani akademiki in visoki uradniki mednarodnih organizacij. Na razpravi smo na povabilo organizatorjev izpostavili dejstvo, da so razprave o prihodnosti multilateralizma nesmiselne, v kolikor se ne začne povračati zaupanja za te institucije med mladimi. Izobraževanje smo izpostavili kot enega izmed ključnih. Za svoja stališča smo bili deležni precej pohval tako od vrstnikov kot tudi številnih govorcev, kar Inštitutu daje še dodatno verodostojnost za nadaljnje delo.

□ Udeležba na Evropskem mladinskem dogodku za mlade

Junija smo se v ekipi desetih sodelavcev odpravili na Evropski mladinski dogodek za mlade, ki je največji dogodek svoje vrste in vsaki dve leti združuje več kot 5000 mladih udeleženk in udeležencev. Poleg že omenjene izvedbe delavnice Picasso in konflikt smo priložnost izkoristili tudi za predstavitev dela Inštituta. Le to smo storili na drugem dnevu dogodka, kjer smo pred planarno dvorano Evropskega parlamenta imeli svoj kotiček, kjer smo se z naključnimi udeleženci pogovarjali o našem delu in širših političnih vprašanjih. Našo udeležbo smo delili tudi preko naših socialnih omrežij v obliki različnih videov in vsebinskih objav.

□ Udeležba in sodelovanje na mednarodnem srečanju Prijateljev Zahodnega Balkana

Tudi letos smo se udeležili mednarodnega srečanja Prijateljev Zahodnega Balkana, vendar smo letos za razliko od lani govorili prazni dvorani, saj na agendni ni bilo prostora. Celoten govor smo vseeno objavili na naših socialnih omrežjih, v njem pa smo predstavili naše stališče do širitvene politike Evropske Unije do Zahodnega Balkana. Hkrati smo v govoru opozorili na pomembnost izobraževanja v gojenju pozitivnega odnosa do političnega procesa. V kolikor želimo graditi in podpirati nadaljnjo integracijo Zahodnega Balkana v EU smo predlagali izvedbo srečanja Prijateljev Zahodnega Balkana za mlade, ki bi potekala dan pred uradno konferenco in bi združila mlade iz regije in ostalih držav članic EU. Žal se ta ideja ni razvila dalje.

ZAKLJUČNI DEL

ZAPIS PRIPRAVE POROČILA

Avtor poročila: Anej Bevk Peternejl

Vsebinsko poročilo je bilo po predlogu direktorja Inštituta Aneja Bevk Peternejla sprejeto na dopisni seji sveta zavoda, 19. februarja 2025. Vsebinsko poročilo so soglasno potrdili člani sveta zavoda: Urban Culetto, Marko Čadež Mačkić in Uliana Chebotarenko. S poročilom so se seznanili tudi drugi sodelavci Inštituta prek spletne aplikacije Discord.